

בגיליון השבוע

תשועה ברוב יועץ // 'ולשך הבנות' - תשובת מרן שר התורה

עולם חסד יבנה // שו"ת רכישת דירות

תורת חסד // כוחה של סעודת שבת בחינוך הילדים

איש את רעהו // מיזם מעניין בנושא הפריפריה

דבר המערכת // תרומה לאנ"ש בלבד?

דבר המערכת

תרומה לאנ"ש בלבד?

הכרזת בני ישראל "נעשה ונשמע" תמוהה לכאורה עד מאוד. מעבר לשאלה היאך לא חששו ממה שעשוי להיות מוטל עליהם, עוד לפני כן, טכנית, איך אפשר לעשות לפני ששומעים מה בכלל יש לעשות?

התשובה מוכרחת להיות, שיש שני סוגי שמיעה. וכאן הם לא התכוונו לשמיעה הפשוטה, אלא לשמיעת ההבנה. לידערהערי.

וזהו יסוד חשוב, נפלא ועצום בכל מהות חיינו כיהודים.

בפרשתנו אנו מוצאים ניגוד קוטבי מתמשך. מצד אחד נאמר ואלה המשפטים בו"ו החיבור, לומר מה אלו מסיני אף אלו מסיני, ושניהם חוקים ומשפטים שאינם יכולים להשתנות. ומנגד, ב'משפטים' יש היגיון וטעם, ואכן משה ערך אותם לפני בני ישראל כשולחן מוכן לסעודה - עם כל הטעמים וההסברים. אז למעשה: עדיף להבינם, או שמעלתם

המשך בעמוד הבא

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

מזה תקופה נכבדה, שאנו מביאים במאמרים אלו נושאים חשובים שיהם מסרים חינוכיים נחוצים.

הזמן הטוב ביותר לחנך את הדור הבא הוא שולחן השבת, שבו מסבים כולם בשלוות הנפש, עם לבבות פתוחים ואוזניים קשובות לשמוע אמרי שפר.

כל הורה קיבל תפקיד עם לידת ילדיו: לחנך אותם. ובודאי כל אחד רוצה בכך בכל מאודו, לחנך את ילדיו לוותרנות, לישרות, שיתפלל כראוי, שיהיה נעים לבריות, שיכבד את המבוגרים ממנו, ושלא יגיע למריבות עם חביריו.

כדי להגיע לכל המעלות הללו יש צורך להתחיל ולחנך הרבה לפני שמגיעות בעיות שיש להתמודד עמן, צריך להכין את הקרקע לפני ההתמודדויות, כדי שכשהן יבואו, יהיה הילד מחושל ובנוי ועמוד כנגדן בהצלחה.

האם ניתן להסתמך על מוסדות החינוך

אמנם, יש את מוסדות החינוך שעושים ככל יכולתם, אבל אסור לסמוך רק על הזמן שבו נמצאים הילדים במוסדות הלימוד, ועיקר האחריות של חינוך הילדים מוטלת על ההורים.

רבים טועים בזה, משום שחושבים שהחינוך הוא דבר מורכב מאוד, ולכן הם נמנעים מלעסוק בזה ומטילים את יהבם על המחנכים שיעשו זאת במקומם. אבל חשוב לדעת כי ללא החינוך מהבית לא יתכן שהילדים יתחנכו.

כשהורים יידעו את דרך החינוך שהיא בהישג יד, יהיה להם רצון לעשות זאת על הצד הטוב ביותר. אלא שהנושא מעורפל לפעמים, לאיזה מטרה רוצים להגיע בחינוך, ובאיזו צורה עושים זאת, וגם מהו הזמן הנכון לחנך את הבנים והבנות.

המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל

Alon@hagmach.org.il | או 6428158@gmail.com | או בפקס 02-6428158

מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

יו"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן | עיצוב גרפי: ר.ק. | לפניית לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

כשהילד מחכה כל השבוע לשבת, השבת משפיעה על כל השבוע

כאמור, הזמן המרכזי לחינוך הוא יום השבת, וחשוב להשקיע בזאת רבות כדי להפוך את היום הזה ליום החינוך המרכזי.

רצוי לעשות את זה בצורה חכמה ונעימה, ולהצליח ליצור מצב שהילד מחכה כל השבוע לשבת, כדי להיות עם ההורים ביום זה שכולו זמן שמוקדש לאוירה טובה בין הורים לילדיהם, הטומנת בחובה השפעות חינוכיות מהדהדות.

לכל אחד יש ערכים רבים החשובים לו, שהוא שואף שהילד יקנה אותם לא רק בצורה תיאורית, אלא בצורה מעשית לחייו שלו. אחת הדרכים הנפלאות להשיג את היעד הזה, הוא לימוד פרשיות התורה והוצאת המסרים הרבים שיש בהם, באופן המתאים והנכון לשפתם של הילדים. לקחת את הדברים שעושים רושם חזק על הילד, כדי שלא תהיה רק ידיעה סתמית, אלא תשפיע על הילד.

כדי להצליח במלאכה זו, הבאנו בתקופה האחרונה מסרים מבין פרשיות התורה, המתאימים לכל ילד וילד, ובעז"ה נמשיך גם הלאה במאמרים הבאים, להביא עצות נפלאות בענייני חינוך על פי פרשיות התורה.

בפרקים הבאים נוסיף להרחיב בעיקרה של מצוות החינוך, מהי אותה מצוה ומהיכן יודעים שהיא מוטלת דוקא על ההורים, ונמשיך לאחר מכן בעצות לחינוך למעשה.

ניתן גם להאזין מידי יום לשיעור היומי הנמסר בהיכל ישיבת "באר התורה" לאחר תפילת שחרית, ובו מסרים חינוכיים מפרשת השבוע.
מספר הטלפון: 077-314-1174 > 1 > 2

עולם חסד יבנה

במה של כבוד ליוזמות ולפתרונות למצוקת הדיור

כפי שהובא בפרק הקודם, לאחר שנושא המגורים בפריפריה וסוגיית השאת הילדים וההוצאות האדירות סביבה עוררו הדים רבים, פנינו לנשיא הגמ"ח וראש ישיבת באר התורה הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א, לשמוע ממנו דעת תורה בנושא נכבד זה, החשוב מאד למרביתו המוחלט של הציבור. בפרקים הבאים אי"ה נפרוס את הנושא בצורת 'שו"ת' לתועלת הציבור, כפי שערכנו על פי דבריו.

שאלה

אחד מחברי 'הגמ"ח המרכזי' העלה סברא, שבעצם אין הבדל היכן בוחרים לגור, שהרי גם מחיר של דירה במקום מרוחק הוא מעבר להשגה של אברך ממוצע, ולכן ברור שיש בכל רכישת דירה נס והשגחה פרטית, ואם כן מדוע לא לפנות לכתחילה אל מקומות התורה הוותיקים שבהם יש אפשרות לגדול יותר, ולצפות לנס גדול יותר שיאפשר גם רכישת דירה במקומות אלו?

תשובה

צריך להקדים, שהשאלה הזו שייכת רק למי שיש לו אמונה חזקה, וכי

דווקא כשמקיימים אותם מבלי להבין, כי כך נצטוינו?

אלא שזה העניין: למרות שאנו מבינים את הטעמים, הם נותרים כחוקים, לעניין שאינם תלויים כלל בסברותינו. על אף שאנו מבינים, אנו מקיימים את הדינים והחוקים לא בגלל ההבנה, אלא כי כך נצטוינו.

הרש"ר הירש מסביר כך את הפסוק "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת":

'בריתי' הן אלו חוקי ומשפטי התורה, והם ברורים ויציבים וחסרי פרכה בדיוק כפי שחוקות השמים והארץ ברורים ויציבים וחסרי פרכה. איש לא יכול להתכחש למציאותם ועובדת היותם. הנה כי כן, אנו קיבלנו על עצמנו את דיני התורה כנתינתן, ללא תנאי. ואנו מקיימים אותם לא כי אנו מבינים - אלא כי כך הורה הבורא.

כפי שלא יעלה על הדעת שאב ייתן לבנו הקטן לשוטט על כביש סואן, גם אם יטען ברקיעות רגליים שאינו מבין מה הבעיה בזה. קודם כל תשמע, תציית, תרד מהכביש. אחר כך מותר לך להתעניין בהסברים.

וחשוב כל כך לזכור זאת, מפני שאם נתלה חלילה את דיני התורה בסברות הגיונו והבנת שכלנו, הרי שאיבדנו את כל יציבות האמת. אם למשל השבת לעונג ניתנה, ואם העונג תלוי בהגיון אנושי, למה שלא להחליט לבד מה מענג אותנו? ויהיו מן הסתם שיחליטו על פי ההיגיון הבריא שלהם, מתי מותר להכות, לגנוב, לשקר, ואף רח"ל לרצוח.

כך בדיוק נולדו כל כתות הכפירה לאורך הדורות. ברגע שנטשו את העוגן האיתן ביותר, הם נסחפו לכל עבר.

לפיכך, היה זה הדבר הראשון שאמרו ישראל: נעשה! קודם כל החלטה יצוקה שנעשה ככל שהתורה מצווה. ורק לאחר מכן, אפשר לשמוע, לגשת

המשך בעמוד הבא

המשך בעמוד הבא

אל השולחן הערוך ולהתענג מטעמיו ופרפראותיו.

זהו גם מהותו של עבד, היא הפרשה הפותחת את סדר המשפטים. הוא לעולם לא שואל. הוא עושה. כי לי בני ישראל עבדים, ולא עבדים לעבדים.

אלה המשפטים אשר תשים לפניכם, פירשו צדיקים, אלה המשפטים שתשים לפניך. לפני הבנתך, לפני השיקולים האישיים, ההסברים ההגיוניים והנגיעות הפרטיות. כי אם אתה עושה כן, יש לך אחיזה איתנה בנצח החיים והאמת.

כבני אדם, יש לנו נטיה לרצות להבין כל דבר. אבל אם אנו נצמדים לעמוד חיינו, התורה המאירה, אזי המאזן מתיישר: עושים, ואז מנסים להבין. זוהי התורה לא תהיה מוחלפת!

בכל הנוגע לעולמה של חסד, הכלל הזה הוא יסודי מאין כמותו: לעשות, להטיב, לתרום, להתחסד, גם אם איננו מבינים או מתחברים לגמרי. פעמים אינספור, הזקוק לעזרתנו ולחמלתנו, הוא לאו דווקא 'מהקליקה' שלנו, אינו 'מהחצר' שלנו, שלא 'מאני'שי'. ונטיית היצר לפעמים, לדחוק את המחוייבות לעזור ולסייע, 'שהם ידאגו לו', ישיבקש מהחברים שלו.

אבל הציווי להידבק במידותיו של הבורא, להיות רחום וחנון כמותו, כלפי כל איש מישראל - הוא ציווי שאינו תלוי בדעתינו או בהבנתנו. קודם כל נעשה את הישר והטוב, ואז - נשמע.

99

יהודי הוא שליח של מעלה. שליח, היכן שנמצא, הוא כוחו של המשלת

(אדמו"ר הזקן)

זה איננו שייך לאנשים הנגועים בפזיזות או בחוסר אחריות. כי מי שקל בעיניו לקחת חובות, ואינו שם על ליבו את האחריות והחובה שיש עליו להחזיר את החובות, או שלא אכפת לו להטריד את עצמו בגלגול החובות במשך שנים רבות, הרי זה כמו דברי מרן ה'חזון איש' (אמונה ובטחון ב ב), על אותם שמצפצפים בטחון אבל באמת זה רק כדי לחזק בהם את הדמיונות הערבים. ולכן שאלה זו שייכת רק למי שאכן הבטחון שלו הוא אמיתי ונקי.

**גדולי ישראל
התירו לקחת
עול כבד רק
לצורך
ההוצאות
הבסיסיות,
ולא להפריז
יתר על
המידה
ולקחת
חובות לצורך
דברים
מיותרים**

ובאמת, ראינו שגדולי ישראל אמרו בהרבה מקרים לא לסמוך על הנס, משום שעל אף שרואים פעמים רבות ניסים גלויים ונשגבים, חשוב לזכור את המעשה (שבת נג:): באותו אדם שמתה אשתו ונעשה לו נס שיוכל להאכיל את בנו, ואמר אביי: 'כמה גרוע אדם זה שנשתנו לו סדרי בראשית'.

ובענין זה, שמעתי ממרן רשכבה"ג הגרא"מ שך זצוק"ל, שהקב"ה רוצה לתת שפע רב לכל יהודי, אבל הוא רוצה לעשות זאת באופן שייראה כדרך הטבע ולא באופן ניסי, ולכן בודאי אי אפשר לתת הוראה כללית לציבור שישמכו על הנס ויקחו על עצמם עול כבד על סמך זה, אלא צריך לפנות לגדולי ישראל בכל שאלה ושאלה, והם בעיניהם הזכות יוכלו לראות האם השואל מתאים למצב כזה והאם פיו וליבו שווים.

עניין נוסף שצריך להעיר עליו בנוגע לזה, שגם באופנים שגדולי ישראל התירו לקחת עול כבד, הם התירו את זה רק לצורך ההוצאות הבסיסיות, ולא התירו להפריז יתר על המידה ולקחת חובות לצורך דברים מיותרים.

המשך אי"ה בגליון הבא.

אהבת חסד

תמצית ענייני גמ"ח ע"פ ספר אהבת חסד להח"ח
הרה"ג ר' אשר וסרמן שליט"א, מח"ס 'קיצור אהבת חסד'.
טל': 03-579-3051 נמסר על דעת שלא להעתיקו ללא רשותו

א) מצות התורה להלוות היא רק כאשר יש לו כסף מזומן, אבל אינו מחוייב ללוות כדי להלוות, אלא שיש בזה ממדת החסד.

ב) אמנם, אם בהלוואה זו מחזיק את מבקש ההלוואה שלא יתמוטט לגמרי ויצטרך לבריות - צריך אף ללוות כדי להלוות לו, או להחזיק אותו כגון לעשות עמו שותפות, או להמציא לו מלאכה וכיוצא בזה.

ג) אם יש לו כסף בביתו, אך אינו רוצה להלוותו מפני קטטה עם אשתו - בוודאי שצריך ללוות מאדם אחר, כדי להלוות למבקש.

(עפ"י אהבת חסד חלק א פרק א)

לכבוד מערכת 'עמוד החסד'

איש את רעהו

מכתבים למערכת

רבים, אילו רק היו יודעים עליהן פרטים נחוצים נוספים, ייתכן מאד שרבים מהם היו מוכנים לחשוב עליהן ברצינות, דבר שלא מספיק קורה היום.

חברי ואני מאד נהנים מן העלון, מהעניינים הנידונים בו, מאיכותו הספרותית, ומעיצובו המרהיב.

חשבתי, כי לתועלת הענין, כדאי אולי לייסד ולהקים מרכז מידע מקצועי ומקיף, הכולל את כל הנתונים על ערי הפריפריה השונות, וכשמידע זה יוגש לציבור (בחברות או באמצעי מדיה אחרים), אני סבור שהדבר יחולל מהפיכה של ממש!

מאד תפס אותנו הסקירה על הפריפריה, ובפרט על עיה"ק צפת. אין ספק, כי הגמ"ח המרכזי יכול לתרום לקידום הדיוור בפריפריה, שאין כמעט חולק על כך שזוהי ממש 'הצלת הדור' והפתרון המרכזי למצוקת הדיוור המחריפה מיום ליום. יפה אפוא שהתחלתם בזה, זכות הרבים תעמוד לכם!
צפת כדוגמא.

להלן מס' נתונים לדוגמא שצריכים להיכלל במרכז מידע זה:

א. סקירה מקיפה ומדויקת על כלל מוסדות החינוך והכוללים.

ב. מי הם נציגי הציבור שבכל מקום, החסידי, הליטאי, והספרדי.

ג. תיאור והדרכה בנכסי השכונות שבכל עיר ועיר, המעורבות, החרדיות ועוד.

עד כה היה נראה, כי צפת היא עיר לנופשי בין הזמנים. אך לאחר הכתבות אנו מגלים שהיא עיר למגורים! ולא עוד, אלא שיש לה גם מעלות על פני ערים אחרות, המזג אויר; התחבורה; ועוד. ואם אכן יש בה מוסדות תורה ראויים לשמש, כדאי לחשוב עליה. ראוי להוסיף בזאת, כי השיח עם תושבים מהמקום, אברכים בני תורה, מאד חיזק את הכיוון הנ"ל, ובפרט דברי מרן שר התורה שליט"א.

כאמור, ערי פריפריה יכולות להתרום מאד באם כמות גדולה של משפחות תגענה בבת אחת, דבר שיגרום לעוד מתלבטים רבים להצטרף להצלחה. אך דבר זה עשוי להצליח יותר אם יהיה מרכז מידע שינגיש את המידע למתעניינים הרבים.

ונראה להוסיף עוד, שדווקא המרחק לערי המרכז, שנתפס בעיני רבים כחיסרון, דווקא הוא יש לו מעלה כבירה, שע"י כך ישנה רציפות יותר בעמל התורה, ושמעתי שישנם אברכים שזכו לסיים מסכתות חמורות בעיון דווקא בגלל שקבעו את מגוריהם בריחוק מן ההורים, דבר שגרם להם לנסוע אליהם רק כמה פעמים בשנה, וע"י כך לימודם היה רציף!

אני עצמי באופן אישי איני מתאים לעשייה זו, אבל כדי לא להיות נאה דורש ולא נאה מקיים, אני מוכן להירתם ולסייע ככל שאוכל, ולו במשהו קטן (ובהתנדבות כמובן).

לסיכום, נראה לי כי זוגות רבים היו מוכנים לחשוב על צפת כעל אופציה רצינית, אם רק היו יודעים עליה מעט יותר. וכשה יקרה ובגדול, צפת תהיה בע"ה חלק מפתרון הדיוור. אם 100 משפחות בבת אחת היו משתקעות בצפת, הדבר היה מעורר הדים ומחולל מהפכות מיידיות!

אני קורא בזאת, לכל מי שמוכן לתת יד למיזם זה ולפעול בענין, ויש בידו עיתותיו להקדיש זמן לפרויקט זה, שיפנה אלי דרך מערכת העלון (השם והפרטים שמורים במערכת) ואני אשתדל בל"נ לחבר ולאגד את הכשרונות והמוחות שירצו להתעסק בענין זה.

ולא רק הכתבות על צפת עוררו בנו תחושות אלו. גם הכתבות על שאר ערי הפריפריה, פתחו צוהר למקומות חדשים ויש שיאמרו אף קסומים, וישנה ההרגשה כי זוגות

בברכת התורה

ש. פרידמן

בית אולפנא רבנא דמיר, עיה"ק ירושלים

שלום וברכה

פניתם לציבור בבקשה להביא לידיעת הקוראים תשובות שנשמעו מפי גדולי ישראל בענייני נישואי הבנות.

להלן שאלה שהעליתי בפני מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א:

תשועה ברוב יועץ

שאלות המופנות אליכם הקוראים לשמוע דעת ועצה

ולשדך הבנות

שו"ת צבי תפארת סימן פ', ובשו"ת התעוררות תשובה אבהע"ז סימן ג' שעמדו בזה).

והנראה בזה שדברי הגמרא הם לא דין או מצוה, אלא עצה הגונה לרוצה לעשות מסחר טוב, שיתן כל מה שיש לו עבור תלמיד חכם או בת תלמיד חכם, כי זה עסק המשתלם ביותר. וכשהצעתי זאת לפני מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, אמר כי זהו פשוט נכון ואמיתי, ואף ראוי לעשותו. [ובאמת הרמב"ם (פירוש המשניות ריש פאה) כתב, שמה שאמרו חז"ל שלא יבזבז יותר מחומש אינו איסור אלא עצה טובה, וכאן העצה הטובה היא שיבזבז כל נכסיו].

בכבוד ויקר
יעקב גולדברג

בגמרא פסחים (מט.) איתא, תנו רבנן לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישאיתו בתו לתלמיד חכם, משל למה הדבר דומה לענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל וכו'.

ויש להעיר, והרי איתא בגמרא המבזבז אל יבזבז יותר מחומש, ואם כן מה מקום לדין זה או עצה זו שימכור אדם כל מה שיש לו וכו'. הרי יש דין להדר עד שליש, אבל להוציא כל נכסיו היכן שמענו דין או מצוה שכזו. (ועיין